

No. 24 Ocak 1967

ulus (Ankara)

BU HAFTA

Turan EROL

Bu köşeyi kimler okur, kaç kişi okur. diyordum ya, görüyorum ki gün, den güne okurlarım çoğalıyor. Sayın Kültür Müşteri'si de okurlarım arasında. 11 galerileri konusunda yazım yayımlandıktan sonra, kendileriyle bir toplantıda karşılaşılmış ve galeriler konusundaki ve özellikle Ankara Güzel Sanatlar Galerisiyle ilgili önerim üzerine konuşmuştuk. O gün sayın Ötügen görüşü mü kabul etmiş görünüyordular. Öyle olacaktı ki, tabii ki Güzel Sanatlar Yüksek Okulunun sergisi kapandıktan sonra söz konusu galeriyi, bir bölümünde geçici özel sergiler yer verilen, sürekli bir küçük resim ve heykel müzesi durumuna getirilmeyi vaat etmişlerdi. Sonradan ne olmuşsa, genel kararlarına dönmüşler. Geçen hafta yayımlanan yazımda haber verdiğim gibi bu galeride beş sergi bir arada açıldı. Şimdi Güzel Sanatlar Galerisi Sandal Bedestene dönmüştür.

Sayın Kültür Müşteri'siyle birkaç gün önce gene karşılaştık; «Demek siz bizim galeriyi beğenmiyorsunuz...» dediler. Bu konuda düşüncem ister rica tekrarlamak istedinim, fakat yeriyi değiştirdim. Ben galeriyi değil, galerinin kullanılmasında tutulan yola karşıydım. Bu kadarını belirttim. Meğer ben

den başka herkes, bütün ressamlar Millî Eğitim Bakanlığının biricik sergi yerinde böyle üç, beş sergi birarada açılmasından sevinçli değil miymiş... Doğrusu inanamıyorum, ressam ya da resim sever diye bildiğim eş dost ne zaman bu konuda açılacak benzer görüşler koymaya başlıyor. Sanırım, sayın Ötügen'e durumdan sevinçli olduklarını söyleyenler kimi «heveskârlar», diyor. Onlar Ankara'da devletin tek galerisinin gerçek sanat adamlarına kapatılıp kendilerine açılmasından belki de sevinçlidirler. Kültür Müsteşarımız çoğunluğu önem verilmemiş. Heveskâr her yer de olduğu gibi, bizde çoğunluktadırlar. Devlet Konser Salonunda her konser gecesini üç, beş heveskâr sahneye çıkarsak bundan sevinmeyecek kendisine de sıra gelecek diye kararımızı alkışlamayacak heveskâr kalır mı? Değil mi ki sorunumuz «Çoğunluk» haydi hayırlısı. Sıra konser salonunda.

Gene de önerimi tekrarlıyorum: Millî Eğitim Bakanlığının sergi yeri, bir bölümünde geçici özel sergiler de açılan küçük bir sanat müzesi olarak düzenlenmelidir. Salonun bütününe özel sergilere ayrılmaması istenmelidir. Bizim öğretici değeri olan, Türk sanatının tarihi gelişimi içinde en son akımlara ve bütün eğilimlere ka-

dar özetleyen, yerli ve yabancı sanatseverlere, öğrencilere her zaman gösterilebilecek sürekli bir sergiye ihtiyacımız vardır. Bu iş için dört başı mamur bir müze yaptırabileceğimiz günü beklemeyle, Millî Kütüphane, Bakanlık odalarının bekleyen yıllardan beri Devlet Resim ve Heykel Sergilerinden satın alınmış yüzlerce eseri emimizdeki sergi salonunda toplayalım.

Gençay'ın resimleri

Çoğu dostlar Gençay'ın resimlerine ısınmadı. Benim resimde yapmak istediğim Gençay'ın yapmaktaki olduğu birbirine o derece yabancı olduğu halde Gençay'ın guşalarını neden tutuyorum? Gençay, başka ellerde kurulu, sıcak, soğuk olabilecek bir boyama yöntemiyle şaşırtıcı renk düzenlemeleri ve ilişkileri bulmakla kalmıyor, resimlerine insanca bir sıcaklık, bir büyü katmayı da başarıyor.

Büyük dedim de aklıma geldi. Birkaç yıl önce bir sabat günü İstanbul'da koca çınarların altında bir kıyı meyhanesinde, üç beş ressam buluşmuştu. Resimden konuşuyorduk, her zamanki gibi. Ben bir ara, «Resim, büyüdür» demiş buldum Hocam Bedri Rahmi bu

söze kancayı taktı. Resim nasıl büyü işi olabilir. Ressam kimyacı, filiz gibi, üç gram mavile bilmem kaç gram kırmızıyı yanyana getirince doğacak sonucu hesap eden bir adamdı... Resim sanatında açık ve seçik kavramlara, kesin hesaplara ihtiyaç vardı. Meselâ P. Gauguin, «Bir kilo mavi yarım kilo maviden daha mavidir, dediği zaman pozitif bir yargıya varmış oluyordu.

Bütün bu sözler hocamın yirmi yıl önceki öğütleri gibi ilginçti. Ama ben gene de soruyordum: bütün hesaplardan, ölçüp biçimlerden sonra geriye gene de bir şey kalıyordu sanat eserini sanat eseri kılan? İşte o hesapta elde edilemeyen şey ben büyü diyordum.

Gelelim Gençay'a: mekanik bir yöntem. Yanya na ve kesişen mercimek büyüklüğünde renk noktaları. Bütün malzeme bu. Yaratılan etki büyü, Optik - Art akımı için de düşünülebilir. Gençay. Durmadan değişen ve yeni biçim ilişkileri meydana getiren renk örgüleri... Eş değerde, aynı koyuluk derecesinde, fakat biri birinden farklı renklerin gözü yanıltmasından çok yararlanıyor Gençay, böylece kendine özgü bir anlatım yolu bulmuş oluyor.